

Dana 26. ožujka 2025. godine, Etičko povjerenstvo Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta odobrilo popratni dokument kod prijave znanstvenog istraživanja *Obrazac Informirani pristanak*:

INFORMIRANI PRISTANAK

Informirani pristanak jedno je od temeljnih instrumenata istraživačke etike. Istraživač putem informiranog pristanka sudioniku/ispitaniku pojašnjava svrhu istraživanja, način i procedure prikupljanja podataka, pohranjivanja, analizu i prava sudionika/ispitanika. Uvid u te osnovne podatke omogućava sudioniku/ispitaniku da bude upoznat sa bitnim elementima istraživanja. Informirani pristanak treba biti napisan jednoznačno i razumljivo kako bi sudionik/ispitanik u potpunosti mogao razumjeti što se od njega traži i na osnovu toga dao dobrovoljan pristanak na sudjelovanje u istraživanju.

Unutar informiranog pristanka potrebno je uključiti sljedeće elemente:

1. INFORMACIJE O ISTRAŽIVANJU I SVRHA

- tko provodi istraživanje (ime i prezime istraživača, odjel/fakultet s kojeg dolazi, naziv Sveučilišta), pod čijim mentorstvom se istraživanje provodi (ime i prezime mentora/komentora)
- naziv projekta (ako se istraživanje izvodi u sklopu projekta)
- cilj istraživanja
- razlog odabira sudionika (zašto je sudionik/ispitanik pozvan u istraživanje)
- obrazložiti za što će se koristiti podaci prikupljeni u istraživanju (npr. izradu diplomskog / doktorskog rada, pisanje znanstvenih radova i sl.)

2. NAČIN SUDJELOVANJA SUDIONIKA U ISTRAŽIVANJU

- pojasniti sudioniku/ispitaniku na koji će način sudjelovati u istraživanju (što se od njega očekuje, koji će se postupci na njemu provoditi, koliko puta i sl.)
- navesti koliko će trajati sudionikovo sudjelovanje u istraživanju
- navesti moguće prednosti i rizike sudjelovanja u istraživanju za sudionika (npr. neugodnosti, nuspojave, pogoršanje bolesti, bol i sl.)

3. ANONIMNOST I POVJERLJIVOST

- navesti na koji će se način osigurati anonimnost, tj. zaštititi identitet sudionika
- objasniti tko će imati uvid u podatke
- objasniti na koji način će se podaci pohraniti i koliko dugo (npr. ako se provodi intervju koji se snima putem audio snimača, nakon izrade transkripta, snimke će se uništiti, a transkripti će se čuvati na laptopu istraživača pod šifrom najmanje pet godina)
- objasniti na koji način će se podaci obrađivati/analizirati (npr. na individualnoj ili grupnoj razini)

- pojasniti u skladu s kojim odredbama će postupati istraživač/ istraživački tim (Opća uredba o zaštiti osobnih podataka (EU) 2016/679, (GDPR) i Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka NN 42/2018)

4. DOBROVOLJNOST

- pojasniti sudioniku da je istraživanje dobrovoljno i da može odustati u bilo kojem trenutku bez ikakvih posljedica

5. KONTAKT PODACI

- pružiti sudioniku/ispitaniku informacije o tome gdje se može javiti ako ima pitanja oko samog istraživanja (npr. e-mail adresa istraživača / mentora - koristiti službenu adresu)

6. IZJAVA INFORMIRANOSTI/SUGLASNOSTI

- informirati sudionika da je Etičko povjerenstvo HKS-a odobrilo ovo istraživanje
- uvrstiti izjavu o informiranosti u kojoj sudionik potvrđuje da je razumio cilj i svrhu istraživanja i ostale navedene informacije u informiranom pristanku te da daje informirani pristanak za svoje sudjelovanje u istraživanju
 - Primjer:
Svojim potpisom u nastavku potvrđujete da ste razumjeli cilj i svrhu istraživanja i sve ostale informacije navedene u ovom informiranom pristanku te ujedno njime dajete informirani pristanak za sudjelovanje u istraživanju.

Pročitao/la sam i razumio/razumjela ovaj informirani pristanak te pristajem sudjelovati u ovom istraživanju.

Mjesto i datum

Potpis sudionika

- u slučaju provedbe istraživanja putem interneta, omogućiti sudioniku/ispitaniku da određenom radnjom potvrdi svoj pristanak za sudjelovanje u istraživanju (mjesto za potpis, označavanje pojedine kućice, pritisak na određenu tipku)

POTREBNO JE VODITI BRIGU O:

- tonu kojem se obraća sudioniku/ispitaniku (poželjno je započeti s *Poštovani, Dragi studenti* i sl.)
- prikladnosti dužine informiranog pristanka
- tome da tekst informiranog pristanka mora biti razumljiv sudionicima istraživanja, npr. djeci
- svim relevantnim dokumentima koji propisuju etička načela u istraživačkom procesu, npr.
 - dokumentima Sveučilišta (npr. unutar Etičkog kodeksa Hrvatskog katoličkog sveučilišta propisano je razdoblje čuvanja podataka: *Članovi akademske zajednice*

dužni su voditi dokumentaciju o provedenim istraživanjima i izvorima podataka (npr. dnevnik rada, laboratorijski dnevnik, terenski dnevnik i slično) te sve materijale na kojima se podatci temelje pohraniti i čuvati u razdoblju koje je određeno etičkim propisima pojedine struke, a ne kraće od 5 godina od prikupljanja podataka.)

- etičkim kodeksima pojedinih struka (npr. Kodeks etike psihološke djelatnosti, Kodeks medicinske etike i deontologije i sl.)
 - smjernicama za zaštitu osobnih podataka (Opća uredba o zaštiti osobnih podataka (EU) 2016/679, (GDPR) i Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka NN 42/2018)
 - ukoliko se istraživanje provodi na djeci potrebno je držati se i Etičkog kodeksa istraživanja s djecom koji, između ostalog, propisuje posebne upute za informirani pristanak kod djece do 14 godina i djece starije od 14 godina)
 - Popis nekih etičkih kodeksa: Etički kodeks HKS-a, Kodeks etike psihološke djelatnosti, Kodeks medicinske etike i deontologije, Etički kodeks istraživanja s djecom (<https://gdprinfo.eu/hr> i <https://azop.hr/opca-uredba-gdpr/>)
- vizualnom izgledu (ujednačeni fontovi, poravnati tekst).

Etičko povjerenstvo Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta